№ 9. w Srodę dnia 11. Stycznia 1854.

GAZETA W. XIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornéj W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamieński w Poznaniu.

Telegraficzne wiadomości.

Paryż, 8. Stycznia. — Dzisiajszy Monitor donosi z Madrytu, pod d. 5. b. m., że królowa hiszpańska powiła szczęśliwie córkę.

Według Monitora otrzymał Turgot wielki krzyż oficerski, profesor zaś Chelius w Heidelbergu krzyż oficerski legii honorowéj.

Patrie donosi z Erzerum pod dn. 16. p. m., że szach perski obawiając się powstania, wyrzekł się stosunków z Anglią.

Wiedeń, 7. Stycznia. — Siebenbürger Bote donosi: według prywatnych wiadomości zdobyli Turcy szturmem Karakal po kilkogodzinnéj bitwie. Według najnowszych dzienników wiedeńskich donosi Staatsanzeiger z 10. Stycznia z nad granicy tureckiéj o wypadkach nad niższym Dunajem. Według nadeszłych wiadomości mieli Turcy przejść Dunaj w połowie drogi między Kalafatem i Turnu i pobić lewe skrzydło korpusu Dannenberga i Karakal zdobyć sześć mil odległy od Krajowy.

Nie ulega powątpiewaniu, że z Bukarestu nagle wysłano posiłki do *małéj Wołoszczyzny*, z czego wnoszą, że nastąpiło spotkanie niepomyślne dla oręża *rossyjskiego*.

Kanea (*na wyspie Kandyi*), 27. *Grudnia*. — *Statek* parowy przybił tu z 80 wygnanymi z Konstantynopola *softami*. *Władze miejscowe* rozporządziły środki ostrożności, aby zapobiedz wybuchowi *fanatycznemu*.

Aleksandrya (w Egipcie), 22. Grudnia. — Dziesięć tysięcy egipskiego wojska zgromadzono pod Kairem, celem ćwiczeń wojskowych pod dowództwem El Hamin baszy.

Berlin, 10. Stycznia. — Naj. Pan raczył zamianować dotychczasowego radzcę sądu powiatowego Grolp dyrektorem sądu powiatowego w Brodnicy w Prusach zachodnich.

Berlin, 9. Stycznia. — W kołach dobrze zawiadomionych opowiadają, że angielski rząd przez posłów swoich kazał się zapytać, jakie dwory kopenhagski i szwedzki zajmą stanowisko na przypadek wojny pomiędzy Rossyą i Anglią. Równe polecenie otrzymali tamże posłowie francuscy. Francya stara się obudzić dawne tradycye sprzymierza Napoleona I. z Danią. Dyplomacya niezmiernie jest czynną na tém polu.

(Kor. Cz.) Znaczna zmiana w stosunkach handlowych i celnych, która w skutku zawartych w ostatnim czasie traktatów, z dniem 1. b. m. i r. stała się prawem obowięzującem, jest obecnie najważniejszym wypadkiem w wewnętrznéj polityce Niemiec. Traktatów tych jest trzy. Pierwszy dotyczy przedłużenia dawniejszego związku celnego na następne lat dwanaście; drugi odnosi się do połączenia się związku podatkowego (Steuerverein) z związkiem celnym (Zollverein); trzeci jest prusko-austryacki traktat handowy. Wszystkie od tego Nowego roku weszły w życie. Granice celne, które dotąd egzystowały pomiędzy Prusami i resztą zachodnio-południowych Niemiec a państwami północnemi, stoją od dwóch dni otworem. Morze północne stało *się przystępnem dla całych Niemiec*, bo przez traktat prusko-austryacki zbliżyła się i *Austrya do niego*. *Traktat ten* nie we wszystkich częściach wszedł od Nowego roku w wykonanie; stało się to tylko z częścią, skreślającą stosunki handlowe i celne, jakie na przyszłość pomiędzy Prusami i ich związkowymi z jednéj a Austryą z drugiéj strony obowięzywać mają. Część jego, mająca obejmować nowo-uregulowane stosunki monetarne w Niemczech, niejest dotąd wykończoną. Wyznaczona w tym celu komisya, złożona z pełnomocników austryackich i pruskich oraz kilku z innych państw niemieckich, częścią tą traktatu obecnie się zajmuje. Z powodu wielkich w systemie monetarnym Niemiec zachodzących różnie i trudności, prace dotyczące zaledwie się w ciągu bieżącego roku ukończą. Traktat austryacko-pruski zawiera jeszcze wiele innych szczegółowych przepisów, jako: o równouprawnieniu obustronnych poddanych w rzeczach żeglugi, w użytkowaniu z dróg zwirowych i t. d., które wszystkie wymagają jeszcze bliższego rozpoznania i ostatecznego przyjęcia. Są to pojedyńcze ścieszki i drogi, któremi państwa niemieckie zdążają coraz więcej ku wielkiemu traktatowi unii handlowéj i celnéj, kontentując się tymczasowo niepospolitemi materyalnemi korzyściami, które im już i dzisiejsze częściowe zbliżenie się do siebie przynosi. Lecz usiłowania podobne wymagają pokoju europejskiego: pokój jest też obecnie najgorętszém życzeniem klasy handlującéj i przemysłowéj w Niemczech. Wojna zawiedzie spodziewany rezultat wchodzących w życie traktatów. Z innéj strony handlowi niemieckiemu grozi niejeden ubytek. Ze strony granicy rosyjsko-polskiéj wywóz zboża wszelkiego rodzaju zakazanym został. Czy na długo, czy tylko na czas trwającéj drożyzny i wojny z Turcyą, czas przyszły pokaże. Że strony Belgii, z którą związek celny tak korzystny prowadził handel, stosunki dotychczasowe przestały obowięzywać z dniem 1. b. m. Żadna nowa umowa nie przyszła dotąd do skutku, i mimo obustronnych usiłowań niemasz dotąd widoku, aby do niéj wkrótce przyjść mogło.

— P. Leśniewska śpiewaczka z Warszawy, która dotąd występowała w narodowym teatrze w Peszcie, zamówioną została do Berlina.

Francya.

Paryż, d. 6. Stycznia. — Monitor ogłasza dziś okólnik ministra spraw zagranicznych Drouin de l'Huys z dnia 30. Grudnia do wszystkich poselstw francuzkich.

Mój Panie! Sprawy wschodu nabierają zbyt ważnego znaczenia i dla tego nieomieszkuję w chwili, gdzie okoliczności na rząd cesarza Jmości nowe wkładają obowiązki, przypomnieć usiłowania, których dokładaliśmy nieustannie, aby zapobiedz zawikłaniom, które Europie tak niebezpiecznie zagrażają.

Kwestya miejsc świętych, źle wystawiona lub źle pojmowana, obudziła obawy gabinetu petersburgskiego, dla tegośmy się starali owe obawy otwartém i zupełném oświadczeniem uśmierzyć. Zdawało nam się, pod zastrzeżeniem praw porty, że rosprawy tego rodzaju zyskają na jasności, jeżeli je prowadzić będziem opodal od widowni sporu. Rosya nie podzielała naszego widzenia rzeczy i książe Menszykow otrzymał rozkaz udania się do Konstantynopola. *Mam zamiar ograniczyć się na wypowiedzeniu, że gdybyśmy* owe mieli nam przypisywane zamiary wyłączające i gdybyśmy nie przedkładali z takiém umiarkowaniem żądań naszych względem zwrotu dawnych i niezaprzeczonych przywilejów, natenczas misya tego nadzwyczajnego posła natychmiast byłaby poprowadziła do starcia się, którego umieliśmy uniknąć.

Kiedy sprawę miejsc świętych w Jerozolimie załatwiono i ułożono ku zadowoleniu według świadectwa pana hrabiego Nesselrode, wszczęła się nowa trudność. Książe Menszyków żądał rękojmi względem utrzymania przywilejów kościoła greckiego. Gabinet petersburgski niepokazał przez żaden fakt osobny, że te przywileje zostały pogwałcone i porta przeciwnie potwierdziła uroczyście religijne prawa swych chrześcijańskich poddanych. Ożywiony życzeniem załatwienia sporu, który z jednéj strony dotyczył praw monarszych sułtana, z drugiéj sumnienia naj. cesarza Mikołaja, starał się rząd Jego ces. Mci za zgodą z Naj. królową angielską, o środki jak najusilniéj, któreby pogodziły tak zawikłane a tak delikatne interesa. Gabinet petersburgski niemógł zapomnieć o gorliwości i otwartości, któréj dokładaliśmy, aby dopełnić tego trudnego zadania, nie potrafił też zaprzeć, że nieprzystanie porty na pierwszy projekt wiedeńskiéj konferencyi liczyć się niemoże do jedynych powodów naszego niepowodzenia.

W czasie tych układów zaszły ważne wypadki. Rosyjska armia przekroczyła Prut i śród pokoju zabrała dwie prowincye państwa otomańskiego. Floty Francyi i Anglii zmuszone były zbliżyć się do Dardanelów i wówczas już byłaby flota rządu Jego ces. Mci zarzuciła kotwice na wodach konstantynopolitańskich, gdyby tylko zechciał. Jeżeli uważał za rzecz stósowną wyłuszczyć swoje prawo, działo się to jedynie w celu pokazania swego umiarkowania. Stan stosunków Rosyi do porty stał się zbyt rażący, aby niemiał pociągnąć za sobą po pokoju stanu wojny, albo lepiéj powiedziawszy, rzeczą było nieodzowną, aby rzeczy nazywano po prawdziwém imieniu i aby najście teritorium tureckiego pociągnęło za sobą skutki. Zmiana ta w położeniu sprawy znów nadała nowy ruch naszéj flocie i na żądanie sułtana flaga francuzka równocześnie z angielską pokazała się na Bosforze.

Myśmy się przecie mój panie.... nie pożegnali z nadzieją zgody, a w porozumieniu z Austryą i Prusami, tak jak to już dawniéj z Anglią byliśmy, dążymy do spokojnego celu. Nowe propozycye, które popierać nieprzestaliśmy, przedłożone zostały przez reprezentantów czterech mocarstw porcie. Żaden układ zawarty z Rosyą nie zakazywał naszym wojennym okrętom krążyć po Czarném morzu. Układ z 13go Lipca 1841. zamknął na czas pokoju przejazd przez Dardanele, zawarował przecie sułtanowi na czas wojenny otwarcie ich, a w dniu, w którym jego sułtańska Mość pozwolił nam wpłynąć do owéj cieśniny, wejście wolne na morze Czarne tém samem pozyskaliśmy prawnie. Te same powody które nas tak długo w zatoce Besika wstrzymywały, wstrzymywały także nasze floty na przystani Beikos. Rząd jego ces. Mci pragnął serdecznie aż do ostatka pokazywać uczucia przyjacielskie Rosyi i odpierać przed światem odpowiedzialność za pogorszenie stanu rzeczy, którego zmienić nie było w jego mocy. Chętnie oddawał się téj myśli wedle treści najnowszéj depeszy jenerała Castelbajaca, że gabinet petersburgski zadowolony objęciem w posiadanie ziemi, którą uważał za rękojmię, nigdzie nie przejdzie do kroków zaczepnych w wojnie, którą tak nieszczęśliwie rospoczął z Turkami. Zdawało nam się dostatecznie, że obecność naszych flag na

wodach konstantynopolitańskich wystarczy na pokazanie naszego zamiaru obrony stolicy przeciw nagłemu niebezpieczeństwu i nie chcemy, aby nagłe pojawienie się tych flag w okolicach bliższych ziem rosyjskich, poczytano za wyzwanie. Stan wojenny pozwalał bezwątpienia przypuszczać starcie się na morzu i na lądzie pomiędzy stronami wojnę prowadzącemi, ale mieliśmy też prawo sądzić, że Rosya naśladować będzie naszą wstrzemięźliwość i że jéj admirałowie z tą samą pieczołowitością, jak nasi, unikać będą wszelkiego starcia się, gdyż nasi wstrzymywali się przejść do kroków zaczepnych w granicach, w których przewidując inne zamiary petersburgskiego gabinetu, nasze floty zapewneby czynniéj wykonywały swą czujność.

Wypadek pod Sinopą, panie.... wydarzył się po za naszém przypuszczeniem i ten fakt godny pożałowania zmienia w równéj mierze postępowanie, któreśmy życzyli sobie dochować.

Układ, który niedawno w Wiedniu między Francyą, Austryą, Anglią i Prusami stanął, nadał europejskie znamie sporowi toczącemu się pomiędzy Rosyą i portą. Cztery dwory uroczyście uznały, że całość otomańskiego państwa jest jednym z warunków ich politycznéj równowagi. Obsadzenie Multan i Wołoszczyzny jest pierwszą napaścią na tę całość i nieulega powątpiewaniu, że los wojny może ją jeszcze bardziéj nadwerężyć. Pan hrabia Nesselrode nazwał przed kilku miesiącami obsadzenie księstw naddunajskich koniecznem wynagrodzeniem za to, co był wówczas nazwał naszą morską okupacyą. Sądzimy, mój panie, z naszéj strony, że dla nas stało się rzeczą niezbędną osądzić obszar wynagrodzenia, do czego nadaje nam prawo nasze położenie, jako interesowanego mocarstwa przy całości Turcyi, tudzież zajęte przez armią rosyjską wojskowe stanowisko. Potrzebujemy rękojmi, któraby nam zaręczała przywrócenie pokoju na wschodzie na warunkach, które nie zmieniłyby rozdziału sił wzajemnych pomiędzy wielkiemi mocarstwami europejskiemi.

Rząd Jego cesarskiéj Mci i rząd Jéj angielskiéj Mci postanowiły w skutek tego, aby ich floty wpłynęły na morze czarne i skombinowały tak swoje poruszenia, aby przeszkodziły rosyjskiéj napaści nowéj na territorium otomańskiego państwa lub na otomańską flagę. Panowie wiceadmirałowie Hamelin i Dundas odbiorą rozkaz, uwiadomić gdzie należy o celu swéj misyi i oddajemy się z przyjemnością nadziei, że to prawowite postępowanie uchyli starcia się, którymbyśmy się ze smutkiem przypatrywali. Rząd cesarza, powtarzam ma tylko jedno na celu, chce, aby zbliżenie się nastąpiło pod warunkami zaszczytnemi, pomiędzy stronami wojującemi; a jeżeli okoliczności włożą na niego obowiązek zabezpieczenia się przeciw okropnym wypadkom, natenczas dochowuje zaufania, że gabinet petersburgski, który tyle dał przykładów mądrości, nie wystawi Europy pokrzepiającéj się po tylu wstrząśnieniach na próby, przed któremi wysoka roztropność jéj monarchów od tylu lat ją zachować umiała. Odbierasz panie... upoważnienie do odczytania téj depeszy.

— Patrie twierdzi, że wiadomość Siecla o ustąpieniu Austryi i Prus z konferencyi i o uwiadomieniu o tém urzędowém, jest płonną.

— Minister wojny miał w dzień nowego roku powiedzieć do oficerów, *którzy przybyli z powinszowaniami do niego, iż pora teraz nadchodzi, gdzie* na polu bitwy mogą sobie zasłużyć na stopnie i krzyże. Daléj minister Persiguy, oświadczył przy powinszowaniach ajentom syndikatu wekslowego w dniu 1. Stycznia, że wojnę za wypowiedzianą poczytywać należy, a rząd, który zapewne na ten cel 200 milionów fr. potrzebować będzie, zamierza je nie przez emisią rent, ale przez pożyczkę z pierwszemi domami bankierskiemi otrzymać. Pan Fould mniéj wyraźnie wspomniał o wojnie syndikatowi, ale dał do zrozumienia, że kraj wkrótce potrzebować będzie znacznych pieniędzy.

Papież wydał rozporządzenie, iż kardynałowie mają w korespondencyach do cesarza Francuzów używać tytułu nie najchrześciańskiego jak było w używaniu za królów francuzkich, ale uświęconego majestatu.

— Dzisiajszy okólnik ogłoszony przez Monitora uważanym jest za równobrzmiący z wypowiedzeniem wojny. I na giełdzie uważano, że niknie nadzieja pokoju i że rząd jasno widzi, jaką odbierze odpowiedź na swe ultimatum z Petersburga. Szczególniéj uderzył w téj nocie ministra spraw zagranicznych ustęp, w którym powiedziano przy orzeczeniu o obsadzeniu księstw naddunajskich, że Anglia i Francya także potrzebują rękojmi czyli zastawu na utrzymanie równowagi. Daléj wypada z téj noty, że floty połączone nie będą przeszkadzały wypływaniu floty rosyjskiéj, jak twierdziły dzienniki, celem dopomagania swojemu wojsku lądowemu, tylko mają bronić tureckiego teritorium i tureckiéj marynarki przed napaścią rosyjską. Daléj nie wyrzekają się swych usiłowań wytkniętych konferencyami wiedeńskiemi względem przywrócenia pokoju. Trudno atoli będzie utrzymać to stanowisko tak sztucznie zakreślone.

— Pays zamieszcza dziś godny uwagi artykuł o rozwiązaniu kwestyi wschodniéj, godny uwagi z tego powodu, że dziennik ten odznacza się umiarkowaniem i ostrożnością. Żąda nie mniéj nie więcéj jak wynagrodzenia dla całéj Europy za szkody poniesione z winy Rosyi i oprócz tego gwarancyi nietykalności Turcyi od strony morza, a na ten cel ogłoszenia morza Czarnego otwartém dla okrętów wojennych wszystkich narodow. Ogłoszenie to morza Czarnego za przystępne wszystkim mocarstwom a mianowicie ich okrętom wojennym, ma zabezpieczyć stolicę Turcyi przed napaścią rosyjską. Wolność ta korzystną także się stanie handlowi, ponieważ brzegi morza Czarnego poczytać można za spiżarnią całéj Europy, teraz zaś okręty przewożące ztamtąd zboże, ogołocone są z wszelkiéj opieki i oddane na łaskę Rosyi. Nakoniec można będzie zmusić Rosyą do zgłębienia Dunaju przy ujściu do morza.

— Krąży tu list jenerała Bema napisany do Ostrowskiego z Alepo pod dniem 8. Maja 1850. r., w którym po upadku Węgier przepowiada bliską wojnę między Turcyą a Rosyą i takie objawia o wypadku jéj zdanie: jeżeli masz sposobność pomówienia o teraźniejszém położeniu Turcyi z wysoko postawionemi mężami, możesz im zaręczyć, że na zawsze można złamać despotyzm rosyjski, jeżeli wyślą w pomoc Turcyi dwa mocarstwa floty swoje, w celu utrzymania na wodzy potęgi morskiéj Rosyi na morzu Czarném.

— Korespondent gazety kolońskiéj domyśla się, że ustęp w nocie ministra francuzkiego spraw zagranicznych o zastawie i rękojmi, dotyczy zajęcia jakiéj części teritorium rosyjskiego, równoważącego zajęcie księstw naddunajskich. Uważa przecie, że ten domysł giełdy paryzkiéj zbyt jest śmiały, ile że nota ta z umiarkowaniem jest napisana.

— Wczoraj podniosła się cena za miech mąki o 4 franki. Obawiają się po wszystkich targach podskoczenia cen zbożowych.

— Podobno cesarz zapytał ministra wojny, wieleby kosztowało przewiezienie wojska na wyprawę wschodnią, minister wojny oświadczył, że 10 milionów franków, a jeżeliby wojnę przyszło prowadzić, natenczas żąda na ten cel 300 milionów fr.

Anglia.

Londyn, 7. Stycznia. — Dowiadujemy się z pewnego źródła, pisze Times, że rząd nasz ma zamiar powiększyć liczbę majtków i żołnierzy morskich w roku bieżącym o 8000. Liczba więc ogólna wynosiłaby 53,500. Nie licząc floty żaglowéj, posiada Anglia na morzu 11 okrętów parowych liniowych (których liczbę wkrótce do 20 doprowadzą), 5 okrętów parowych strażniczych i 7 fregat szrubowych. Flota zachodnia, która się nieznajduje na morzu śródziemném, będzie równie silną, jak flota pod dowództwem admirała Dundasa. Nasze uzbrojenia jakkolwiek wielkie, są jeszcze zbyt szczupłe i nie mogą być porównane z rossyjskiemi, ponieważ cesarz Mikołaj postawił całą swoję armię na stopie wojennéj, 40 okrętów liniowych opatrzył w majtków i wojsko, $4\frac{1}{2}$ miliona funtów szterlingów otrzymał od kościołów i rozpoczął wojnę na takie rozmiary, które godnie mogą być porównane z wyprawą Napoleona na Moskwę.

— Wczorajsza narada gabinetowa trwała cztery godziny.

— Telegraf ukończono pomiędzy Szkocyą i Irlandyą i przesyłanie wiadomości odbywa się od dnia 2. Stycznia.

Austrya.

(Kor. Cz.) Otwarcie kolei żelaznéj przez Semmering, zostało opóźnione z przyczyny nadzwyczaj ostréj pory zimowéj, (było tam 25—26. z. m. 19 do 20° Reaumora), co było przeszkodą dla robotników dokonania pracy, tudzież do téj kolei przeznaczone kolosalne lokomotywy nie przybyły na miejsca przeznaczenia; jednak według ostatniego rozporządzenia ministeryalnego, otwarcie téj kolei najdaléj do d. 1. Marca odłożone być może. Tymczasem otwartą zostanie dnia 1. Lutego część kolei żelaznéj na Węgrzech z Felegyhaza do Szegedynu. Towarzystwo statków parowych na Dunaju postarało się w ministeryum o przyspieszenie budowy kolei z Linzu do Salzburga, mając na celu ułatwienie komunikacyi Wiednia ze stolicą Bawaryi, zkąd kolej do granicy austryackiéj jest już na ukończeniu.

Projekt budowy kolei żelaznéj poznańsko-wrocławskiéj był rządowi przedłożony jeszcze r. 1842, aby Poznań połączyć z siecią kolei łączących Prusy i Szląska. Teraz dopiero uchwaloną i potwierdzoną została kolej długości $21\frac{1}{2}$ mili z Poznania przez Leszno do Wrocławia, a z Leszna długości $5\frac{1}{2}$ mili do Głogowy. Droga prowadząca ze Szczecina do Wrocławia i Wiednia na Berlin, skróconą zostanie o mil 18. Poznańsko-wrocławska kolej połączy odosobnioną prowincyą Wielkiego Księstwa ze Szląskiem, Prusami i Pomorzem, i zapowiada temu żyznemu krajowi pomyślną przyszłość.

Kapitał przeznaczony na tę budowę wynosić będzie 8 milionów talarów, z którego procent $3\frac{1}{2}$ od sta państwo zapewnia.

Do budowy głównéj kolei żelaznéj w Szwajcaryi, powołują zewsząd dobrych techników, gdyż prace te wielki rozmiar przybiorą, przecinając całą górzystą przestrzeń Szwajcaryi. Pomiary do téj kolei zostały już rozpoczęte, zaś w Kwietniu przyszłego roku zaczną się prace około tunelu przy Hanenstein. Główne biuro téj kolei urządzone jest w Bazylei, dokąd zgłaszać się mają technicy, tudzież przedsiębiorcy téj budowy. Cała sieć kolei szwajcarskich podzieloną zostanie na sekcye, których długość tudzież koszta są następujące:

		dług.		koszta:
1. Bazylea.	Z Bazylei do Siffbach	415	godzin	5,000,000 fl.
2. Hauenstein.	Z Siffach do Olten	375	»	9,500,000 »
3. Arau.	Z Olten do Arau	270	»	2,500,000 »
4. Langenthal.	Z Olten do Herzogenbuchsee. . .	550	»	5,000,000 »
5. Zofingen.	Z Aarburga do Sursee	520	»	4;500,000 »
6. Luzern.	Z Sursee do Luzern.	470	»	5,000,000 »
7. Burgdorf.	Z Herzogenbuchsee do Burgdorf .	375	»	3,500,000 »
8. Bern.	Z Burgdorf do Berna.	425	»	3,000,000 »
9. Soloturn.	Z Herzogenbuchsee do Soloturn . .	300	»	2,000,000 »
10. Biel.	Z Soloturn do Biel	500	»	2,500,000 »

Na wiosnę rozpoczęte zostaną prace budowy kolei z Kolonii na wschód. Kolej ta pójdzie z Deuz przez Siegburg ku Betzdorf, tam przekroczy rzekę pomiędzy Sieg i Lhan, a postępując daléj wzdłuż rzeki przez Dillenburg, Hernborn i Wetzlar do Giessen, gdzie się połączy z północną Wilhelma koleją. Otworzy tym sposobem prowincyom niższego Renu komunikacyą z Kassel i Lipskiem, z drugiéj strony przez Frankfurt do Badenu, Winterberga i Szwajcaryi.

Według ostatnich wiadomości królewsko bawarskiéj głównéj dyrekcyi, z początkiem nadchodzącego roku otwartą zostanie kolej żelazna z Neumarkt do Bayreuth, ze stacyami Bayreuth, Harsdorf i Trehgast. Zaś streka z Ludwigshafen do Worms została otwartą dnia 15. Grudnia. Od téj pory nastąpiło połączenie z Ludwigshafen nie tylko z Mainz, ale z Saarbrück do Paryża (przez Farbach). O godzinie 9. 35 min. rano wyjechawszy z Mainz, przybywa się na drugi dzień rano o godzinie $4\frac{1}{2}$ do Paryża, zatem w 19 godzin. O godzinie 8éj wieczór wyjechawszy z Paryża przybywa się do Mainz o $2\frac{1}{4}$ godz., a więc w $18\frac{1}{4}$ godzin.

Na posiedzeniu izby deputowanych d. 16. Grudnia w Monachium przedłożył minister spraw wewnętrznych projekt kolei z Monachium przez Freising i Landshut do Ratisbony, która to budowa na wiosnę prywatnym przedsiębiorcom będzie wypuszczona.

Kolej żelazna z Turynu do Genuy, została otwartą d. 10. Grudnia.

Pierwsza sekcya kolei z Petersburga do Warszawy, jest dokonaną i dn. 1. Grudnia do użytku publicznego otwartą. Ta część głównéj kolei łączy Petersburg z Gaczyną.

W końcu Października nastąpiło w Kijowie uroczyste utwarcie nowego łańcuchowego mostu na Dnieprze. Budowa onego rozpoczętą była jeszcze r. 1848, jednak dla częstych wylewów téj bystréj i szerokiéj rzeki napotykała wielkie trudności, i dopiero po pięciu latach dzieło zostało dokonane, a przez w. ks. Mikołaja uroczyście otwarte.

W Anglii budują obecnie dla Eastern-Steam Navigation Company, największy okręt w świecie. Będzie on długi stóp, szeroki 83 stóp, głęboki 58

stóp, o sile 2500 koni. Ładunek statku wynosić będzie 6000 beczek węgla, 5000 beczek towaru, zawierać będzie dla podróżnych 1. klasy 500 pokoi, zaś dla ogromnéj liczby biednych ludzi będzie urządzona przestrzeń pod przykryciem. Wszystko urządzone z wielkiem bezpieczeństwem od ognia i zatopienia. Podróż tym okrętem z Anglii do Indyi wschodnich, trwać będzie 30—32 dni, a d Australii 33—36 dni.

Z nowym rokiem zacznie wychodzić w Berlinie czasopis pod nazwą; »Zeitschrift des deutsch-oestereichischen Telegrafenvereins« miesięcznie 3 do 4. arkuszy, równie tyleż rycin. Stowarzyszenie przyjmuje do tego pisma redaktora i dostarcza materyałów. Pierwsze tego rodzaju przedsiębiorstwo nie może ominąć uwagi publicznéj, i być bez interesu w rozszerzeniu światła i wykształcenia.

— Obawa odmównéj odpowiedzi z Petersburga wzmaga się.

— Wiadomość o wzięciu Karakalu przez Turków jest bezzasadną.

Galicya.

Budowa kolei żelaznéj w Boheńskim i Tarnowskim obwodzie, pisze Austria, zupełnie prawie jest wykończoną co się tyczy robót ziemnych i mostów, wyjąwszy kilku miejsc nie rozległych. Na całéj linii między Bochnią i Dembicą jest 75 mostów i kanałów, z tych 67 o 1 łuku, 4 o 2 łukach a 4 o 3ch; 22 jest mostów żelaznych, 53 sklepionych. Na téj przestrzeni stoi 50 domków strażniczych. Roboty ziemne są prawie na całéj linii $9\frac{3}{4}$ mil długiéj gotowe, z tych $2\frac{1}{8}$ mil zupełnie pozioméj. Najwyższe podnoszenie się jest pod Tarnowem, to jest 1,^{250} na długości 3950 sążni. Na szczególną wzmiankę zasługuje wspaniały most na Dunajcu, który z powodu napływów strumieni górskich, albo wzdęty deszczami, rozlewa się i szkody ogromne zrządza, a osobliwie pod Wojniczem o 2 godziny od Tarnowa, gdzie lewy brzeg téj rzeki tworzy nieskończoną płaszczyznę, i rzadki rok, aby most należący do gościńca pocztowego niebył uszkodzony. Dla tego most postawić musiano na wielki rozmiar i utworzyć silne sztuczne groble. Most ten długi na 267 sążni niż. austr. ma 33 łuków każdy na 9 sążni rozpięcia. 31 olbrzymich słupów stojących bądź w wodzie, bądź na piaszczystym brzegu rzeki chronionych jest przez ogromne izbice. Na wzór mostu dunajeckiego budowany jest most na Białéj pod Tarnowem. Spoczywa on na 4 słupach i ma 5 łuków, z których 3 na 9, a 2 na 6 sążni rozpięte. I tu potrzeba było wzmocnić brzegi groblami, z których na prawym brzegu już wykończone, na lewym zaś skończą się na wiosnę. Oba te mosty osłonięte są dachami. Most na Uszwicy ma 5 łuków po 9 sążni lzerskich, będzie on na wiosnę gotowy. Most na Wisloce pod Pilznem, 3 mile od Tarnowa, należy również do większych budowli. Ponieważ rzeka ta ma wiele z Dunajcem wspólnego, musiano przeto stawiać most o 13 łukach na 9 sążni rozpiętych, i słupy opatrzeć silnemi izbicami przeciw napływowi lodów. Do mniejszych budowli należą mosty na Watku wpadającym do Białéj, który miasto Tarnów dzieli od przedmieścia Zabłocie; są one w pięknym stylu wykończone, a przy wszystkich tych robotach w ogóle starano się ozdobność z użytkiem połączyć.

Księstwa naddunajskie.

Gaz. powsz. Augsburgska donosi, z nad dolnego Dunaju 24. Grudnia: Wiadomość telegraficzna w większéj części dzienników europejskich umieszczona, jakoby sułtan ponowił ustawę organiczną Serbii nadaną hattiszeryfem z grudnia 1838., a potém z r. 1842., miałaby wielką ważność, gdyby dziedziczność godności książęcéj dla rodziny Karadżjordżewiczów ponowieniem tém była objętą; ale tak nie jest. Wiadomo, że dziedziczność przyznana tylko była Obrenowiczom. Dzisiejszy książę otrzymał mitrę po rewolucyi r. 1842. tylko dla siebie na dożywocie i to nie bezwarunkowo. Już w latach 1847. i 1848. starał się on o przyznanie sobie dziedziczności i kroki te świeżo znów ponowił, ale napróżno. Zdaje się, że Porta uczynić chce udzielenie tego zależném od postępowania księcia w teraźniejszéj wojnie. Dla wzrostu Serbii i dla familii Jerzego Czarnego nadanie dziedziczności miałoby wielką wagę. Dowiadujemy się wszelako z pewnego źródła, iż wielu z naczelników stronnictw w tym kraju, baczących więcéj na system osoby niżeli zasady stara się planom księcia przeszkodzić. Powiedzmy wyraźnie, że partye Obrenowiczów, Wucziczów, Pietroniewiczów, Simiczów, Kniczaninów a nawet Garaszaninów osobne widoki mają na celu, jak téż nie może być inaczéj w kraju gdzie forma wyborcza. Do tego doliczyć trzeba stronnictwo młodéj Serbii, które codzień wzrasta w liczbę i szerokie intrygom pole. Pytanie więc czy księciu Aleksandrowi powiedzie się z nowym hatiszeryfem sułtana i z pomocą stronników tureckich powstrzymać wzburzenie kraju! Porta widocznie stara się zwiększyć swój wpływ a przynajmniéj utrzymać go w siłach, ale nie może na nikogo tu liczyć prócz księcia Aleksandra, a może wreszcie na stronnictwo ex-ministra Garaszanina. Co się tyczy innych koteryi w tym kraju, takowe trzymają się pozornie to starych i nowych Turków, to księcia i Garaszanina, ale właśnie tylko pozornie, gdyż ostatnie zajścia w Księstwie i na granicy dowodzą właśnie przeciwnie.

Turcya.

Obowiązkiem naszym jest podać sumarycznie, co wyczytaliśmy i jak wyczytaliśmy wiadomości ze wschodu. I tak dzienniki austryackie w podaniach swoich z Konstantynopola widocznie się znajdują w sprzeczności z wiadomościami, które ztamtąd przywiózł »Caradoc« do Marsylii, bo kiedy wiedeńskie dzienniki donoszą, iż wkrótce Rosya ustąpi z Księstw naddunajskich i że porta chce odnawić traktaty z Rosyą, tymczasem Constitutionnel twierdzi, że »Caradoc« przywiózł uchwałę wielkiéj rady tureckiéj, opatrzoną w sankcyą sułtana, téj treści: porta przyjmuje zbiorową notę czterech mocarstw; zamianuje pełnomocnika, do układów w jakim mieście, z wyłączeniem Wiednia, przyjmuje oświadczenie czterech mocarstw, że ustąpienie Rosyan z Księstw naddunajskich uważanem być ma za conditio sine qua non do układów i wojna żadnych zmian nie ma zaprowadzać w posiadłościach tureckich. Porta oświadczyła równocześnie, że traktaty, które istniały przed rozpoczęciem wojny pomiędzy nią i Rosyą, chce odnowić. — Wybierając więc między temi wiadomościami wiedeńskiemi i paryzkiemi, przyznać musimy większą wiarogodność paryzkim, ile że tyle razy nas zawiodły wiadomości na Wiedeń odbierane.

Konstantynopol, d. 26. Grudnia. — Posłowie angielski i francuzki otrzymali nowe i energiczne instrukcye. Francuzki poseł otrzymał rozkaz ofiarowania Turcyi, na przypadek odrzucenia propozycyi ostatnich przez Rosyą, korpusu francuzkiego posiłkowego 30,000. Ofiara ta była Reszydowi baszy, który się z przyjęciem tego posiłku nie bardzo kwapi, aby nie obrazić Anglii, bez któréj nie śmie nic przyjmować i odrzucać. Lord Dudley Stuart przywiózł list od lorda Palmerstona do Reszyda baszy, aby mu dał wszelkie objaśnienia względem sporu wschodniego. Oprócz tego polecił w tym liście polskich emigrantów, którzy przybyli z lordem D. Stuartem, których porta z korzyścią według orzeczenia w tem liście może użyć przeciw powszechnemu nieprzyjacielowi. Lord D. Stuarta przyjmowali emigranci w Konstantynopolu. Pokazuje się zawsze w towarzystwie jenerałów Chrzanowskiego i Wysockiego. Seraskier wysłał trzech komisarzy do armii tureckiéj w Azyi, celem przekonania się o jéj teraźniejszym stanie, ponieważ przekonano się, że doniesienia dotychczasowe dowódzców ztamtąd były niedokładne. Porta wciąż wysyła ciężkie działa do Azyi. Wczora odeszły ztąd do Azyi dwa silne parki artyleryi z doskonałym zaprzęgiem i służbą.

Kronika miejscowa.

Poznań, dnia 10. Stycznia. — Na posiedzeniu ostatniém rady miejskiéj wybrano na przewodniczącego na rok 1854. pana radzcę sprawiedliwości Tschuschke, który przyjął wybór. Zastępcą jego wybrano pana Knorra radzcę kancelaryi. Nakoniec wybrano na radzców w miejsce ubyłych tych samych, których wylosowano jako występujących. Są nimi panowie Jędrzéj Moraczewski, Kramarkiewicz, Kaatz i Daehne. Dowiadujemy się z pewnego źródła, że pan Jędrzéj Moraczewski podał się do dymisyi z powodu słabości zdrowia.

Rok 1853.

Gazeta warszawska taki daje rys głównych wypadków w Królestwie Polskiem w roku zeszłym.

(Dalszy ciąg.)

Zarliwość o chwałę Bożą, którą się zawsze kraj nasz odznaczał, bynajmniéj niestygnie. Dowodem tego są nowo podnoszące się lub odnawiane świątynie pańskie, tak nakładem rządu, jako też osób prywatnych. W r. b, założono kamień węgielny na kościół w Mokotowie który ze składek ma być wzniesiony. JO. ks. namiestnik hojnym datkiem wsparł to pobożne przedsiewzięcie. JW. Xawery Pusłowski, z małżonką, przeznaczył wieczysty fundusz po rs. 200 rocznie na utrzymanie stałego kapelana i przyłożył się w znacznéj wysokości do kosztów budowy. W mieście Rawie założono kamień węgielny pod wznieść się mający klasztor dla XX. Augustynow, od lat blisko pięciuset tam zostających. Odnowiono kościołek ś. Barbary przy mieście Wieluniu, założony jeszcze za panowania Kazimierza wielkiego. W kościele XX. Karmelitów na Krakowskiém przedmieściu odbudowano w miejsce starych 2 nowe ołtarze, ze składek, tudzież staraniem Bractwa Rożańcowego. — Rada administracyjna Królestwa zatwierdziła, między innemi, zapisy na rzecz OO. Kapucynów w Warszawie rs. 2250 przez ś. p. Rozalię Gerlach; dla kościoła parafialnego w Wolanowie rs. 300 przez Jana Cetnerowicza; dla kościoła parafialnego w Węgrze, rs. 300 i dla XX. Bernardynow Przasnyszu, rs. 150 przez Macieja Krempskiego; dla klasztoru XX. Reformatów w Siennicy, XX. Bernardynów w Górze Kalwaryi po rub. sr. 150 i na reparacyą kościoła w Zwoli rs. 75. przez Katarzynę z Wyczołkowskich Puchalską; dla kościoła parafialnego w Zbuczynie rs. 300; dla XX. Bernardynów w Łukowie r. 600; dla XX. Kapucynów w Warszawie rs. 300; dla XX. Kapucynów w Lubartowie rs. 300; dla XX. Reformatów w Węgrowie, rs. 300; przez Jana Niemirę; dla XX. Bernardynów w Radomiu rs. 150, przez Jakóba Kociubskiego; dla kościoła parafialnego w Giżach rs. 900, przez X. Macieja Krawczyńskiego; dl kościoła par. w Kłeczkowie rs. 150, przez Onufrego Cichowskiego; dla kościoła par. w Grodzcu, okręgu płockim, rs. 180, przez Felicyana Siemiętkowskiego; dla kościoła par. w Miedzny rs. 150, przez Salomeę z Chruściechowskich Kosińskę; dla kościoła par. w Ciechanowie 13 rs. 50 kop. corocznie przez JW. jenerała Wincentego hr. Krasińskiego.

Zarządzono: odnowienie kościoła paraf. we wsi Odrzywole (rs. 4054 kop. 93); obmurowanie cmentarza przy kościele w m. Ostrowcu; odnowienie cmentarza w m. Łukowie; wymurowanie nowéj dzwonnicy we wsi Bielinach Opatowskich. Na wyrestaurowanie klasztoru i kościoła XX. Reformatów w Zarembach dozwolono zbierać ofiary dobrowolne do wysokości rs. 3878 kop. 6. Zarządzone zostało odnowienie kościołów par. w Wieluniu, w m. Łaszczowie (rs. 3392 kop. 8); w Sotoku, we wsi Sarnikach, dyec. podlaskiéj, w Bejsce, dyec. kieleckiéj, w Działoszynie, Bolesławcu, Wieńcu, dyecezyi kaliskiéj; we wsi Swięceniu; w Palwiszkach, dyecezyi augustowskiéj; we wsi Kumowie, we wsi Jankowicach; w m. Czersku; kościoła św. Pawła w Sandomierzu; przebudowanie kościoła par. we wsi Grodzcu, dyec. płockiéj; zbudowanie nowych kościołów w m. Tyszowcach (za rs. 10,231), w Krasocinie; kaplicy w Koninie, przy klasztorze XX. Reformatów; tymczasowéj kaplicy w m. Wąwolnicy, dyecezyi lubelskiéj; reperacya zabudowań klasztoru XX. Karmelitów w m. Kłodawie (rs. 3146 kop. $16\frac{1}{4}$). W kaplicy cudownéj Bogarodzicy w Częstochowie zbudowane zostały nowe organy. Pan Rudinger ofiarował okno kolosalnych wymiarów ze szkieł kolorowych, dla kościoła XX. Kapucynów w Lędzie. Odbyło się poświęcenie statuy Matki Boskiéj w Wawrzyszewie pod Marymontem, na podziękowanie za ocalenie od cholery. Liczne składki wpływały ciągle na oświetlanie statuy Bogarodzicy przed kościołom XX. Reformatów i na krakowskiem przedmieściu w Warszawie. Wielki ołtarz w kościele św. Krzyża XX. Missyonarzy ozdobiło wspaniałe tabernaculum z daru śp. Amelii Łuskiny. Odbyło się poświęcenie dzwonu »Felix«, ważącego 1200 funtów, dla kościoła XX. Karmelitów w Płońsku. Kościół par. w Tarczynie otrzymał dywan 60 łokci kwadratowych, roboty pań pobożnych. Efrain Johme zapisał rs. 150 dla kościoła ewangel w Kaliszu.

Do świetnych obrzędów religijnych r. b. należy ingress, czyli pierwszy wstęp uroczysty na stolice biskupie, w Lublinie: JW. JX. Walentego Pieńkowskiego, biskupa dyecezyi lubelskiéj, i w Mińsku, JW. JX. Adama Wojtkiewicza, biskupa dyecezyi mińskiéj.

Dobroczynność piękne też zostawiła pamiątki w r. b. Rada administracyjna królestwa zatwierdziła liczne darowizny i zapisy na rzecz szpitalów i innych zakładów ludzkości. Między innemi: Maurycy i Aniela z Jezierskich małżonkowie Scipio ofiarowali dla instytutu oftalmicznego w Warszawie rs. 510; Aleksandra Eleonora z Dąbrowskich Seidel rs. 1500 dla sierot pod opieką warszawskiego towarzystwa dobroczynności zostających i rs. 1500 dla starców gminy ewangelicko augsburgskiéj, w Warszawie; Maryanna Jakimowicz

dla instytutu ś. Kazimierza, instytutu głuchoniemych i ociemniałych i instytutu moralnie zaniedbanych dzieci, po rs. 150; Salomea Myszkowska dla szpitala ś. Rocha i instytutu głuchoniemych po rs. 750, po których procent ma być używany na kupno drzewa dla ubogich, a rs. 450 od których procent winien być obrócony na wsparcie włościan dóbr Działoszyn, Augusta z książąt Druckich Lubeckich Siemińska rs. 600 na szpital ś. Aleksandra w Radomsku; Hans Dietrich Horn rs. 150 na dom przytułku ubogich wyznania ewangelickiego; Ignacy Dauksza rs. 150 na wsparcie ubogich we wsi Prusinowie; Jan Czerwiński rs. 120 na szpital ś. Józefa w Lublinie; Jan Jerzy Fryderyk Wernery rs. 450 na rzecz gminy ewangelicko augsburgskiéj w Warszawie; Edward Watson rs. 75 na szpital ś, Kazimierza w Radomiu; śp. biskup Józef Joachim Goldman, rs. 750 na szpital ś. Antoniego we Włocławku; Jakób Kociubski dla osierociałych wychowańców pod opieką towarzystwa dobroczynności w Warszawie, dla instytutu moralnie zaniedbanych dzieci, dla szpitala dzieci ciątka Jezus, dla instytutu głuchoniemych i ociemniałych, dla instytutu ś. Kazimierza, po rs. 75; dla domu przytułku starców i kalek w Górze Kalwaryi, rs. 75; Tekla Kronenberg dla szpitala starozakonnych i dla domu przytułku i pracy starozakonnych w Warszawie po rs. 90; dla szpitala ewangelickiego. instytutu dobroczynności i instytutu głuchoniemych i ociemniałych, po rs. 22 kop. 50; Jan Cetnerowicz dla szpitala ś. Kazimierza w Radomiu rs. 900. Efraim Johne dla szpitala chrześcijańskiego w Kaliszu rs. 75; dla szpitala starozakonnych tamże rs. 45 i t. d. Położony został kamień węgielny na nowy szpital dla chorych w Hrubieszowie; zarządzono budowę domu schronienia dla kalek i starców w Uniejowie. Bale, loterye fantowe, koncerta miały także na celu wspieranie cierpiącéj ludzkości. Wystawa kwiatów w Wilanowie, na korzyść sal ochron warszawskiego towarzystwa dobroczynności przyniosła rs. 564 kop. 60 czystego zysku. Wieczór z obrazami z żywych osób u hrabiostwa Uruskich, dostarczył dla instytutu moralnie zaniedbanych dzieci rs. 533 kop. 30. Na dochód szpitali miejscowych były bale w Koninie, Mławie, Sieradzu, Piotrkowie, Radomsku, Białły, Olkuszu, Łomży, Częstochowie (dochód czysty rs. 577 kop. 42), bal kawalerski na szpital powiatowy w Łęczycy, bal w Kaliszu na szpital starozakonnych, bal na założenie domu ochrony dla dzieci małych w Białły i t. d. tudzież loterye fantowe w Warszawie, w Lublinie, w Częstochowie, w Miechowie; koncert w Radomiu, teatr amatorski w Ciechocinku. Widowiska sceniczne w dwóch teatrach warszawskich przez dyrekcyę onych na korzyść zakładów starców i kalek, pod zarządem warszawskiego towarzystwa dobroczynności zostających, przyniosły czystego zysku rs. 2536 kop. 15. Słowem, niech kto jęknie nędzą albo niedolą, pewnym być może, że wnet echem odezwie się skuteczna pomoc i wsparcie. Czy to na bilard dla obłąkanych, czy na dzieci pozostałe po zmarłych z cholery, czy na trojaczki ubogiéj szewcowéj, czy na drzewo dla ubogich, czy dla kaleki na Lesznie, czy dla wdów biednych z kilkorgiem dzieci, czy dla nędzą przyciśnionego z chorą żoną rzemieślnika: szczodrze sypały się ofiary tak w złocie, jako też w groszu wdowim. Towarzystwa dobroczynności w Warszawie i innych miastach. Towarzystwo wsparcia artystów muzyki, gorliwie przykładały się do przyniesienia ulgi nieszczęśliwym, równie jak kwesta w czasie świąt wielkanocnych, któréj raczą się podejmować zacne nasze damy. Dodajemy przytém, że JO. ks. namiestnik osobiście zwiedzić raczył: instytut głuchoniemych i ociemniałych, instytut moralnie zaniedbanych dzieci w Królikarni, dom przytułku i pracy, szpitale dzieciątka Jezus, ś. Łazarza i starozakonnych.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

Wiadomości handlowe.

Berlin, d. 9. Stycznia. — Pszenica 85—93 tal., żyto 70—73 tal., jęczmień 53—55 tal., Owies 33 - 35 tal., Groch 70—76 tal., Rzep zimowy 88tal., Rzepik zimowy 87 tal., olej siemienny $12\frac{3}{4}$ tal., olej lniany $12\frac{1}{8}$ tal. okowita bez beczki $32\frac{1}{2}$ tal.

Przybyli do Poznania dnia 10. Stycznia.

BAZAR: Hr. Grabowski z Łukowa; Wolniewicz z Dębicza; Sikorski z Kosztowa; Gutowski z Odrowąża; Jaraczewski z Mielżyna; Kosiński z Targowéj górki; Laskowski z Kruszewa.

HOTEL RZYMSKI BUSCHA: Pomorska z Grabianowa; Borkowski z Nakła.

HOTEL BAWARSKI: Stock z Wielkiego; austr. major Lichtenstein z Stuhlweissenburga; prob. Polcyn z Gniezna.

POD CZARNYM ORŁEM: Albrecht z Kornat; Żółtowski z Zajączkowa; Krynkowska i Krynkowski z Popowa.

HOTEL DREZDENSKI: Mroziński z Chwałkowa; Stablewski z Zalesia.

HOTEL DU NORD: Mierzyński z Bytynia; hr. Szołdrski z Żydowa; Koczorowski z Izabelli.

HOTEL PARYSKI: Moszczeński z Marcinkowa dolnego; Jasiński z Witakowic; prob. Skrzynowski z Sokolnik.

HOTEL BERLINSKI: Hager, Schur i Sinopius z Spremberga; Sławiński z Karczyna; Manske z Czarnkowa.

POD ZŁOTĄ GĘSIĄ: Skorzewski z Nekli.

POD BIAŁYM ORŁEM: Weinhold z Dąbrówki; Kruffka z Pleszewa.

HOTEL EICHBORNA: Adam z Borku; Hinz z Sokrau.

Doniesienie teatralne.

W Środę ***Bal maskowy,*** wielka opera Aubera.

W Czwartek ***Stary Fryc i Jezuici,*** obraz czasowy w 5. aktach przez Baosa.

Pewna ilość biletów na krzesła na przedstawienia Sennory Pepity przez obce osoby zamówione, niezostały odebrane, takowe będą w biórze teatralnem daléj przedawane. ***F. Wallner.***

OBWIESZCZENIE.

Stopa prowizyjna mających być dozwolonych pożyczek z prowincyalnéj kasy zasiłkowéj, wynosi stósownie do statutu $4\frac{3}{4}$ pCt. przy pożyczkach pospolitych za wypowiedzeniem, $4\frac{1}{4}$ pCt. przy pożyczkach za amortyzacyą.

Zastrzeżono jednakowoż Dyrekcyi §. 12. statutu, pozycye wymienione wedle okoliczności co do wysokości powszechnéj stopy prowizyjnéj zmienić, a to za przychyleniem się w téj mierze JPana Prezesa Naczelnego.

Z odwołaniem się na przepis takowy, ogłasza Dyrekcya prowincyalnéj kasy zasiłkowéj, że stopę prowizyjną kapitałów jéj podwyższono za rok 1854 z $4\frac{3}{4}$ pCt. na $5\frac{0}{0}$ a z $4\frac{1}{4}$ pCt. na $4\frac{1}{2}$ pCt.

Poznań, dnia 6. Stycznia 1854.

Dyrekcya prowincyaln kassy zasiłkowéj.
v. Nordenflycht. Daehne. Gaede.

OBWIESZCZENIE.

Mierzwa końska tutajszego marsztalu miejskiego w którym utrzymuje się 13. koni, wydzierzawioną zostanie na czas od 1. Stycznia do ostatniego dnia Grudnia 1854 r. najwięcéj ofiarującemu.

Termin licytacyjny wyznaczony na dzień 16. Stycznia 1854 przed południem o godzinie 11téj na ratuszu przed Panem Zehe, sekretarzem miasta, na który wzywamy chęć dzierzawienia mających.

Poznań, dnia 31. Grudnia 1853.

Magistrat.

Losy do wylosowania pięciu Arabskich ogierów Hagi Ali Aga Abdullah w Berlinie są tu do nabycia u ***H. Rosenthal*** przy rynku Nr. 89. Dla dogodności mających na to zwróconą uwagę, są także w handlu Pana ***Edwarda Kaatz*** losy złożone.

Co tylko odebrałam nową przesyłkę haftów, płótna prawdziwie kolońskiego, stołowizny, szertyngów, pik, półpik i kołder i polecam takowe względom życzliwéj publiczności zapewniając umiarkowane ceny.

Katarzyna Żupańska.

Doniesienie.

Osoby te, którym z własnego szczupłego zbioru z r. 1853. moje nasiona olbrzymich buraków na paszę, bez podwyższenia cen przyrzekłem, lub też, *które jeszcze nasiona po starych cenach,* za funt 15 Sgr., za centnar 50 Tal., jako i nasiona białéj nowéj Belgijskiéj słodkiéj olbrzymiéj marchwi z zielonemi główkami, za $1\frac{1}{2}$ Tal., mieć sobie życzą, zechcą zamówienia swe jak najspiesznéj mi nadesłać.

Nasiona jarzynne do inspektów, jako też wszelkie moje nasiona z r. 1853., polecam jako prawdziwe i doświadczone z wypuszczania kiełków.

Wrocław, Nikolaistrasse 76. druga dzielnica rynku.

Fryderyk Gustaw Pohl.

Nasienie koniczyny białéj i czerwonéj, tudzież wszelkie gatunki nasion traw z odstawą do ***Poznania*** lub ***Nowego miasta*** nad Wartą, kupuje po ile można ***najwyższych cenach*** ***Louis Kantorowicz*** w Poznaniu, przy Szerokiéj ulicy Nr. 10.

Młodzieniec zacnych rodziców, posiadający potrzebne wiadomości, znajdzie pomieszczenie za ucznia w handlu materyalnym. Bliższéj wiadomości udzieli Pan ***Affeltowicz*** na Chwaliszewie Nr. 8.

15 Tal. nagrody.

W dniu 5. m. b. zginął mi brunatny skórzany pugilares w którym się znajdowało 6 dubeltowych Frydrychsdorów i rewers. Poczciwemu znalazcy ręczę za powyższe wynagrodzenie.

Tomaszewski, czeladnik ślusarski w klasztorze dominikańskim na 1szym piętrze.

Szanowną miejscową i zamiejscową Publiczność zawiadomiam niniejszém, iż jak przedtém tak i nadal, będąc zaopatrzony przez osobiste zakupy w tuczne bydło, sprzedaję w ***swéj przy Starym Rynku położonéj jatce*** mięso po najumiarkowańszych cenach, i spodziewam się, iż Szanowna publiczność dawne swe zaufanie i nadal mi zachowa.

Józef Piotrowski.

Łańcuchy postronkowe, do szorów i jarzma; łańcuchy na bydło i konie poleca handel żelaza ***A. Sypniewskiego.***

Dominium ***Murzynowo borowe*** ma siano na sprzedaż, centnar po 20 Sgr.

Przy placu Wilhelmowskim Nr. 6. *jest do wynajęcia od 1. Kwietnia r. b. pierwsze piętro wraz z stajniami i remizą, tudzież pomieszkanie parterowe na handel przydatne.*

Ananas dans leur jus w puszkach i flaszkach tanio u ***J. Ephraim.***

Wędzone wezerskie łososie wybornego gatunku, jako też słodkie ***Messeńskie pomarańcze*** otrzymał ***J. Ephraim,*** przy narożnikn Berlinskiéj i Młyńskiéj ulicy.

Wyżinę odebrał ***J. Ephraim.***

BAZAR.

Dziś w Środę dnia 11. Stycznia nie będzie koncertu.

Kapela król. II. pułku piechoty.

Kurs giełdy Berlińskiéj.

Dnia 9. Stycznia 1854.	Stopa pCt.	Na pr. kurant papierami.	Na pr. kurant gotowizna
Pożyczka rządowa dobrowolna.....	$4\frac{1}{2}$	—	$100\frac{1}{4}$
dito z roku 1850.....	$4\frac{1}{2}$	—	100
dito z roku 1852.....	$4\frac{1}{2}$	—	100
Obligi długu skarbowego.....	$3\frac{1}{2}$	—	$90\frac{1}{2}$
dito premiów handlu morskiego...	—	—	140
dito Marchii Elektoralnéj i Nowéj..	$3\frac{1}{2}$	—	—
dito miasta Berlina.....	$4\frac{1}{2}$	—	$100\frac{3}{4}$
Listy zastawne Marchii Elekt. i Nowéj	$3\frac{1}{2}$	—	98
dito Prus Wschodnich...	$3\frac{1}{2}$	—	—
dito Pomorskie.....	$3\frac{1}{2}$	—	98
dito W.X. Poznańskiego..	4	—	$103\frac{3}{4}$
dito W.X. Pozn., nowe..	$3\frac{1}{2}$	—	$96\frac{1}{2}$
dito Szląskie.....	$3\frac{1}{2}$	—	—
dito Prus Zachodnich....	$3\frac{1}{2}$	—	$94\frac{1}{4}$
Bilety rentowe Poznańskie.....	4	$98\frac{1}{4}$	—
Louisdory.....	—	—	$109\frac{1}{4}$
Akcie kolei żelaznéj Starog. Poznańsk.	$3\frac{1}{2}$	—	90

Stan Termometru i Barometru, oraz kierunek wiatru w Poznaniu.

Dzień	Stan termometru najniższy	Stan termometru najwyż.	Stan barometru.	Wiatr.
2. Stycz.	— 9,0°	— 3,4°	27'' 4, 5'''	Południ. z.
3. „	— 7,2°	— 4,0°	27'' 5, 0'''	Południ. z.
4. „	— 7,0°	— 6,0°	27'' 6, 4'''	Półn.wsch.
5. „	— 8,0°	— 3,2°	27'' 3, 0'''	Południ. w.
6. „	— 2,0°	— 2,0°	27'' 2, 8'''	Południ. z.
7. „	— 0,0°	— 1,0°	27'' 5, 7'''	Południ. z.
8. „	— 2,5°	— 0,0°	27'' 4, 9'''	Południ. z.